

• GIÁ BẢN	
DÔNG PHẬP	QUAI - QUỐC
Mỗi năm	350
Sau tháng	250
Ba tháng	200
Mua báo cũ là tiền trước.	200
Thứ sáu hàng tuần gửi cho	200
TRẦN ĐÌNH PHIEN	—
đang quảng cáo việc mua	200
xin thưa với các bạn	200

Mua báo cũ là tiền trước.
Thứ sáu hàng tuần gửi cho
TRẦN ĐÌNH PHIEN —
đang quảng cáo việc mua
xin thưa với các bạn

TIẾNG-DÂN

Chủ nhiệm: H. E. Chử bài
HUYỀN - THỦC - KHẮNG
Quán - Ig
TRẦN ĐÌNH-PHIEN

La Voix du Peuple 民
Mỗi tuần xuâ: bản hàn: kí: thứ tư và thứ bảy

bản QUÂN
Số 123, đường Đông - Ba Huế
Hà Nội, số 61
Giá thép: số 62
Giá thép: TIẾNG-DÂN

Trăm nghe không
bằng một thay.
百聞不如一見

Cái chính.— Tại chỗ này ký
báo vừa rồi (số 437) chủ
quyền CHINH sắp làm là quyền
Ull. Nay xin cái chính.

Trung nhúp quan Tông - trưởng Thuộc - địa sang Đông-Dương

SÉ TRÔNG VIỆC LÀM SAU NÀY

Những điều nghe thấy của quan Tông trưởng thuộc địa, trong nhịp ngài sang Đông-Dương, mà bản báo lược kể trong 2 kỳ báo trước, là chỉ đại lược mà thôi. Cùn lâm tớ yêu cầu hỏi dài không tiện dâng hết, như bức thư ông Nguyễn Trác nghị trưởng viễn Dân biều Trung-ký (trong nội sô 2 Nguyễn unhan cuộc biến loạn: 1 là họng lao động và dân nghèo, cùng dường làm ăn; 2 là lớp tri thức thiểu niên, không dường xu hướng; sau có yêu cầu cải cách 14 điều); hoặc đã dâng trên báo như bức thư ông Phạm-Quỳnh chủ bút báo Nam phong (trong nội chuyện Lập biển, đại ý như bài lập hiến ông đã án hành năm ngoài mà dù luận đã công kích). Đó là chưa kể các bức thư ngắn hơn như bức thư của người dân Trung-ký dâng ở báo Ami du Peuple ngày 10 November, xin án-xá cho quốc sự phạm: bức thư của hội Châu - cấp Vinh (Trung-ký), xin số tiền cứu giúp dân đói; bức thư ông Đăng-đinh-Điền ở Thái - binh (Bắc-ký), yêu cầu 5 điều, trong có hai điều đặc sắc: là xin thực lòng khai hòa cho dân Việt-nam dâng sau có đổi phò với Tàu và Nhịt, và xin đổi hai chỗ quản cảng ở Haiphong và Saigon, lấy người Nam thao dien thủy lục quan, v.v. ....

Ngoài ra còn nhiều đơn từ thư tín khác, nói tóm một câu, lại liệu mà quan Tông trưởng Thuộc địa khu nhận trong cuộc hành trình này, là dù cả các đoàn thể, gồm cả các hang người. Họp với tin tức công việc cũng các tờ trình của các nhà chính trị, các lái liệu nói trên cũng đã giúp cho sự nghe thấy của ngài được tường. Vậy theo lời ngài đã tuyên bố trước, « nghe thấy và làm việc, chờ không chờ », chúng ta tuy không được nghe lời hứa ngài thế nào, song chúng ta hãy tin theo lời tuyên bố trên mà chờ trong kiết quả sự làm của ngài, sau khi ngài đã về bên Pháp.

Theo như phần đồng họ nói: « Chánh sách cai trị huống dia, phương châm chuẩn định, do bộ lnhoc dia bên Pháp-dinh, mà cơ quan hành chính, vẫn & trong lạy các quan thủ-hiến & xứ này. Và theo như công cuộc đã qua, thì việc gì cải cách to lớn kia mới có Pháp-dinh chủ trương; đến như những việc trại sô trong xã, cũng hung lợi trù bại, thì các

quan lnhu bién dâ dù quyền mà thi hành, một lờ nghị định của quan Toàn quyền đã thấy hiệu lực to tát. Vậy trong khi quan Tông trưởng sang đây mà dâ cùng các quan cai tri trả định những việc cần thiết, như khoản khôi phục trajan, bô cùu kinh tế khung hoảng, cùng chính đồn quan-trưởng sửa đổi rất lấy làm wong đợi, vì là một vị phúc tinh di qua xứ này thế nào cũng sẽ để lại một cái dấu lịch ân huệ rõ ràng cho nhân dân xứ này được thấy chứng thực; mà thực hành đều ân huệ ấy cho mau có thành hiệu, là phần việc của cơ quan chính trị ở xứ này vậy.

Câu nói có lẽ. Chúng ta cứ chờ xem nay mai.

Tiếng-dân

Biên-tin gởi đi mấy nơi ngoại-quốc

Số Biên-tin dâ cáo rằng các điện báo X. L. T. (đã điện báo xác mùng về ngày 11/11/1881) chuyển bao đường giấy thi này có thể gởi đi Nhật-bản và Ðài-loa-duyet. Mỗi chữ sang Nhật là 0.86 franc và sang Ðài-loa (Formose) là 0.815 franc-or.

Sau nữa kể từ ngày 1er decembre trở đi, Đông-Dương với thành phố Danzig có thể chuyển điện tín về báo quán lân cho nhau được, mỗi chữ là 1.415 franc-or.

VĂN-VĂN

Cảm hoài

Nhơn sinh qui thích chí.

Bước nhàn du hù hì với giang sơn.

Ở đìa kia nước tri, nô non nhơn.

Canh chì phải dặn hòn cho mệt dại

Đổ bầu rượu, ngâm câu thơ,

và tay cười hả hả.

Rung đùi chơi nghiên ngâ dắt

trời ta!

Đường tình thân vui thú với

yên hè.

Lấy tung trác cùng ta là bạn

thết.

Trường danh lợi mạc ai mải

mặt,

Đó gan này ehoi lốt mệt trân ai-

Khách giang hò gặp lão thành

thời,

Quyet ngang dọc rong chơi cho

thich chí!

Giang sơn ấy mà cảnh tình ra

thê ấy !!

Hồi trời già dà dâ t hay chưa?

Chữ kinh luân dâu gấp lúa mây

mưa,

Cang không lê thờ-eung vâ-tru.

Trong thiên hạ mỗi người vui

mỗi thô,

Dù sao cho khôi hả mới là cao!

Cô kim đượys mấy anh hào ?

C. T.

CHUYÊN HAY

Đừng có nói thảm!

Lợc-nhân một hôm đã nói về cái tánh thương và ghét của người. Tưởng lần này nó: lại một lần nữa cảng không gọi là nhiều.

Người sô gi vì sao mà thương hoặc ghét ? Trừ những cái nguyên nhân thuộc về bê ngoại quan (apparance) làm cho người trong thâng mà tự nhiên thương ghét không có nghĩa lý gì cả - đó là chưa nói ngoai quan nhiều khi liều biểu cho tánh linh bê trong của người: người tánh linh đáng thương, thi tráng bộ cũng đáng thương, người cũng dê ghét - , các nguyên nhân khác gây ra sự thương ghét chỉ do chở lợi quyền dung hòa nhau, hoặc xung đột nhau. Vì vậy ta có thể nói thương ghét là con đê của quyền lợi hai chò, chờ không phải rất quái gỉ khác hêt.

Mà hù thường thương thương ai thi đội họ tên tân mây xanh, ca tung như hàn như thánh; còn ghét ai thi đội đầu xuống đất, nói bỏ chò ché.

Người minh thường hay nói: « thương nhau cau sầu bùa bà, ghét nhau cau sầu bùa ra làm mướn, và: « thương nhau trái áu cũng tròn, ghét nhau bùn hòn cũng mèo » (1). Mây cau áu dù chung rằng người minh thường vì sự thương ghét mà trù nán bất công. Mâ ô phải một mình người minh là bất công đầu ! Cái tâm lý áu là chung cho cả loài người, bắt kỹ dân tộc nào cũng vậy.

Ng ta thà nói vâ rái tâm lý của người Tàu đối với Nhật. Tàu với Nhật là hai nước đồng văn, đồng chung, le ra thân thiện với nhau mới phái.

Sô người trêu thê-giới

Chiến tranh dâ làm hại một phần rất nhiều sinh mense, và ở nhiều nước người ta than phiền cho sự sinh đẻ rất ít ỏi. Nhưng nói chung và cả thế giới, thi số người mỗi ngày cứ mỗi tăng không ngót.

Số nhân cư trên toàn cầu tổng cộng là 1.750 triệu, mà mỗi năm cứ thêm lên 12 triệu.

Dân số nước Anh từ kholon trâm năm vừa qua, (từ năm 1814 đến năm 1914), đã leo xấp ba; nhưng Pháp thi châm hơn, trong hai mươi năm vừa qua dân số không tăng lèn mẩy; etc nhâ, đồng kẽ học linh ra nước Pháp có thể xấp 430 năm dân số mới, có thể xấp hàn tên này, nước Anh thi trong 67 dân số tăng lên xấp hai, dân số Đức thi chỉ trong 50 năm, và dân số Gia-nã-dai (Canada) thi chỉ trong 24 năm là tăng lên xấp hai được.

Nói vâ Nhật bản thi trước trận Ng-Nuật chiến tranh năm 1904 dân số chỉ có 43.000. Mâ trong tháng octobre vừa rồi (1931) tăng lên đến 61.450.000.

Người ta tính ra cứ mỗi 4 phút thi nước Nhật có đê một người. Nếu nước Nhật cứ tăng lên một bêc ấy thi trong 30 năm dân Nhật sẽ được 100 triệu (1 lần dân số Việt-Nam là), và nước Nhật sẽ dâng vào hàng thứ ba trong các nước đông nhất trên thế ghi.

G. H.

TÌNH-HÌNH TRUNG-HOA
NGƯỜI NHẬT MUỐN LẬP RIÊNG
MÃN-CHÂU THÀNH MỘT
VƯƠNG QUỐC

Phê dâ Tuyên Thống
(Phê Nghị) ra khỏi Thiên Tân Bắc-binh, 11 November — Phê dâ Phê-Nghị dâ lên một chiếu lâm Nhật mà di-Dai-lieu, dâng đến Mân-châu. Người ta vẫn dâ Mân-châu có lê lập lai vương-quốc do người Nhật chủ trương

Phụng thiên kẽ cờ vương-quốc

Đông-kinh 16 November. — Câi tin rằng

vương-quốc Mân-châu sẽ lây bê thành lập với Tuyên Thống. Mây lâm là: « Quang-Minh Vượng-quốc » (2). Chết thô trong nội các sô vâ tay người chủ vua Tuyên Thống.

Tai Phụng-thiên, thành phố đâ kẽo tảng, cùi vâ coa rồng zach. Báo giới không

đi rõ thái độ phò đối lâ, chỉ có phan đối với doan nô, với Nhật thô.

Người Nhật nói rằng

phê dâ Phê Nghị tự tron

Đông-kinh, 15 November. — Tông-lanh

vô Nhật & Thiên-Tân-vâng linh-chinh-phu

nhân tuyê bô ràng phê dâ Mân-Thanh

đâ tron ra khỏi Thiên-Tân-vâng phê dâ

nhân với khô khán, lôi bon quâ khich

sô dâng cù hâm dâ làm cho phê dâ

khô khâng. Hiện nay không biết phê dâ

đâ sô nô.

CUỘC TRUNG HOA THỐNG NHỘT

Cuộc Nguồn Việt

gián hàn có chiu ? n thô

Thương hàn 11 November — Đại biểu

Quảng-quốc như Tân-Khoa, Trần-hữu-

Nhật dâ giao Thanh-hàn mà vâ Quảng

chân dâng dâng dâ giao Thanh-hàn

nhân với Nhật thô.

Đó là chuyê Tâu với Nhật.

nhân với Nhật thô.

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÀ JAB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KÝ

Anh em ông Võ Giáp được tha
Ông Võ Giáp và em ông là Võ
Nhô bị bắt và bị án 2 năm tù. Buổi
sáng ngày 15 Novembre, do chuyến
tàu Tournon-Việt, một người lính
Pháp đưa ra biển hai anh em ông
về Đông bờ, rồi chúc thân nhân đến
nhân vẹ.

Những tờ chính trị bị án 2 năm
trở xuống đều được thả cả. Cố tên
rõ sẽ đăng tiếp.

P. V.

Một tờ báo thứ hai ở Huế
Trong một số báo trước có đăng
tin Kim-lai tạp-chí mồi lừa xuất
bản 1 kỳ, nay được tin rằng tạp-chí
kỳ sẽ do ông Đào-duy-Anh, chủ
nhiệm Quan-Hải tăng thư, làm chủ
bút kiêm chủ nhiệm (gérant responsa-
ble). Cứng cuối tháng Janvier
1932 sẽ ra số đầu. Ở Huế lâu nay
chỉ có một mình Tiếng Dân này mới
có thêm tờ Kim-lai này.

P. V.

Đi xe dạo vòng Đông-Dương
Ông Võ Giáp-ngc - Chánh, người
Saigon lên & Nam-vang, đi xe dạo
vòng quanh Đông-Dương, ngày 10-
11-31, đi qua Huế, có vào thăm bảo
bảo Bảo bối có tặng: 1 quyển
sách du-lich Trung-ký, 1 quyển
Tuế-giời-sứ, và 14 chữ:

Thú chất non sông hai hành nhô,
Trong cung đất nước bốn phương

xa.

Tiếng-dân

Thuê xe sao lại đánh người
Tại đường Jule Ferry, gần trường
Tây - nhạc, hôm 12 Novembre, lối
một giờ chiều, có một người lính
Tay và nhà Sám thuê xe dạo
(Sám với lâm thư bạc, vừa cho
thuê xe dạo). Khi ấy còn có 4
cái xe mà người lính đòi thuê
cho đi xe cái xe tối nhất mới
chín. Sám ở nhà một mình và sau
thường hàn, lại không hiểu tiếng Tây,
nên lùm cùm di moan người lính
thông ngôn nói với tên lính rằng:
• Cái xe này là cái cũ kĩ, cái 3
cái mới kia của người qua giờ.
Thế mà người lính Tây

Chưởng-Reo

NGHỆ-AN

Giải tù dù Banmethuot
Linh khô xanh ở Vinh mới giải
bọn 60 người tù can tội Lợi kin dù
Banmethuot phía nam Trung-ký
Mấy người này bị kết án từ 1 năm
đến 9 năm.

(Công luận)

HATINH

hai phạm nhân tự tử
Viên quân đê lao Hatinh khám
và lít của một tên lính dân, tên thấy
nhiều giấy mà hỏi kia quan hệ, bèn
trinh quan Giám binh bắt. Tên lính
dân này thô nhẫn và xưng ra nhiều
bi da-h cảm các người đồng đảng
biên ỏ trong số ấy, có một người
lính khô xanh và một người est bị
tố giác là người có thô lít trong đảng.

Người lính được tin nhảy xuống
bể tử tử, khi vớt lên thi đã chết rồi,
còn người est thì lấy dao đâm bụng
chết. (Bóng Pháp Báo)

QUẢNG-BÌNH

Quan Tông-trưởng thuộc địa
vào lao Đong-Hội

Ngày 4 Novembre vừa rồi, quan
Tông-trưởng thuộc địa P. Reynaud
ở Huế ra Vinh, có ghé lại Đong-hội,
vào Lầu sứ (lầu sứ du Résident) chỉ
độ mấy phút, rồi ngồi lại lên xe
đi, ghé vào lao Đong-hội, có cát-quan
Toàn-quyền, quan K-ám sứ, các
nhà phong viên của mấy tờ báo béo
Pháp. Nghe ngài có dời ba người can
về vụ linh nguy công-sáu là Dương-
đình-Du, Đoàn-Kim, Nguyễn-nửu-
Chuyên, ra khỏi. Đến gần 1 giờ, rồi
ngài mới ra.

TOURANE

Kết quả ba tôi hát giúp đỡ
Nghệ-Tịnh

Tới 30 Septembre, 1er và 2 octobre
Ban Tờ cauc ở Đè-thanh có mò-
cuộc hát giúp đỡ dân (Nghệ-Tịnh).
Tiêu bài vé trong 3 tối 552\$20

Tiêu các nhà hảo tâm cho:

MM. Ferrand & Géral, Chash, Phé-Duc 20.00

Stamatis, thầu khoán 50.00

Dr Solier 5.00

Amale des Douanes & Regies 10.00

Pharm. doanh Diem Pharmacie 10.00

Ha van Hien, D. & R 10.00

Tu Bo Chi, Tham-a 10.00

Tai tuyet Hoa Vang 2.00

Hoàng Liên 0.30

Mines Phao Công Thống, Faifo 1.00

Tu Bo Chi 7.01

A Paon 1.00

Minh 5.00

Công Tôn nữ thị Lang 5.00

Anonymous 7.20

Personnel indigène Canton-
nement Forestier 25.50

Amicale O. T. 5.00

726.21

trừ tiền phí tồn 3 tối 172.95

Còn lại 553\$26

Số bạc ấy chẳng tôi đã mò-
quán Bốc lý gói ngày cao Hội Cứu-
tử & Vinh hôm 6 October 1931.

Ban Tờ chức

QUẢNG-NAM

Giàu mèo rết là một điều đáng ghét

Khuyên với bất hai việc

khác nhau

Về việc chàu cấp nạn dân Nghệ-
Tịnh, chỗ là chức cuoc này, với
tôi e ức đậm nò, ai là người có
lượng tâm lòn voi lòng quyền lực
để giúp bà con em trong khoảng
«chày mày» mà nhót là nhút gùi
giàu lại là một cái nhịp lòi lòng từ
thiện để rứa cái tống emoj giữ của
mà người ta thường dùng để nhào
đổi, ấy là việc phải của các nhà hàng
sản. Còn về bên người đứng ra hiệu
khuyên, như là mấy nhà thán dân,
đòi đòi trại hạt của mình, mà lấy lời
lè phái khuyên biếu cho rõ ràng,
đòi đòi nhân tâm, tất là
không thể nào từ chối việc nghĩa
ky, mà ai có xuất ra nhiều lòi
chắc chắn là cái ác.

Còn về bên quan phủ, cách lối phó
công khai rụng quả, phải như trước
khi tư bầm, có một bài giảng về việc
nghe cho rõ ràng, dân người ta
không nghe, hả lại không cách gì
đối phó sao, cần chí phải mượn đến
pháp luật.

SỨ THƠ CỦA ÔNG NGHỊ-
TRƯỜNG NGUYỄN-TRÁC

gởi cho các Ông Dân biếu
Trung-ký được cử đi dự
Thượng hội đồng kinh
tế tái-chánh Đông-pháp
năm 1931

Huế, le 16 Novembre

Thưa Quý hữu

Tôi xem chương trình nghị sự
Đông-Hội đồng kinh Đông-pháp
này, trả khoán xác Ngan sách ra,
còn có hai vấn-dề quan trọng mà
đó Ngài sẽ có quyền quyết định
đó là hai vấn-dề cải cách thuế
rượu, và thuế muối.

Hai vấn-dề này nguyên Dân-viện
ta đã tuân cầu cải cách là năm
1926, rồi từ năm 1927 đến nay,
chẳng kỵ Hội nghị nào là không
nhắc đến.

Nay chính phủ đã đề nghị dồn
tất thê nào cũng sô quyết định
cái chương trình cải cách, mà
chương trình ấy lợi hại thế nào
thực có quan hệ ở kỵ Hội nghị này.

Về phần thuế rượu, cả hai viên
Dân Biểu Trung-Bắc-ký cùng
đề cao giao co lieng trong họ
lai, lại là một người xuất tên
phẩm-ham (tuất phẩm) mà gặp việc
lai giao lài hy sinh co nham
taco, bao xi không giao, giao lài
taco, cát cách thức thi hành
taco, mà giao lài hy sinh là
chết pháp luật mới ta dùng dẫu
cái này lại kéo việc quan ra :

Chanh phao dông da nhieu US\$0.50
rồi bão người đem trả lấy phiếu lai.
Tuân-Du no phiếu mất, bão người
biển nhau lại còn lâm ngon.
trả nói ngao giao ra trong tờ
biển i han nói bầy i ôi bá mìn
Nghệ-Tịnh lâm công sản
nên bị trời bài s. x. g. l. t. y. được
như hoan US\$0 là vui lòng v.v...

Chanh phao lâm đêm gây biến
nhau. A. nộp cho phu. Phu bầm
tinh. Từ bầm của quan phủ không
khác gì như một tư kiết an, dai
y nói quyền tiếc it ma buông
lời kiết ngon, làm trói lực cho sự
quyền. Xin nghiêm túc ra làm trại
tội, i nặc giao p ù gây chức giám
cứu v. v. Thế là việc khuyến
quyết mà hóa ra việc «hết bợm».

Linh được từ bầm cho trại về
phu, súc bắt giải Thanh-Du về linh.
Ngày 20 tháng 9 ta, Tuân-Du đến
tỉnh, quan linh khuyên hiếu, anh
ta trả quyền 20\$00. Thế là yên việc.
Cũng là 20\$ đồng áy, phong như
lúc đầu mới quyền mà anh ta không
khai xuất ra mua phiếu, không
phải là được tiếng hao sao? cái này
được cho người bầm dâu: nao lột
phẩm-ham, nao giam tu, mời chui
lai ra, mất tiền lại mang têng xấu,
mà ngoài 20\$ ra còn tồn kén nò
kin nữa. «một đồng sợ tốn, bốn
đồng chưa xong» ấy là cái dại của
Thái-Du.

Còn về bên quan phủ, cách lối phó
công khai rụng quả, phải như trước
khi tư bầm, có một bài giảng về việc
nghe cho rõ ràng, dân người ta
không nghe, hả lại không cách gì
đối phó sao, cần chí phải mượn đến
pháp luật.

QUẢNG-NGĀI

Bác Cai cay quá
Nhà nước dùng dồn Xuân - tên
tên Hinh-Lê - dùng ở địa đầu
Binh son Son linh, và sicc 2 lóng
(X-Y đóng và X-Y lóng) cung cấp đồ
dau cần dùng cho họ. Sau Hinh-Lê
đóng, Hinh-Nam đến ôi có tên
Toai ý quyền thê bắc hắp hai lóng
và sang đoạt của dân quê, nay bắc
đau t-lop, nộp tre cây để làm
cát trại Hinh hắp can cùa dân
về trồng trong trại, dán dập dân
ngu, bắt thợ nò, thợ mộc làm súng
không trả tiền, lại còn dán bài cu-
ly xe kéo, cầm xe lát, v. v. Thế mà
quán xếp dân nòi có may.

Hiện nay hương lý 2 lóng đê dầu
đau kiết, nhưng chưa thấy quan
trên xe.

PHẠM-RANG

Cát nòn làm muối và mua muối
Bản-bảo có tiếp được bài lai rão
của người làm muối ở Ninh-chủ
nói cái khô làm muối và sự chém

mà chia, để cho biết đại khái làng
này thu thuế rượu bao nhiêu, làng kia
bao nhiêu.

Lý nào các làng sẽ làm lấy một
vài người làng minh cho lính
nguyễn nấu rượu bắc ở trong làng,
và phải chịu trách nhiệm về số thuế
của nhà nước phân định ra đó.
Nếu trong làng không có người
trung nhẫn, thì sẽ cho người ngoài
nhận, nếu người ngoài cũng không
ai nhận, thì lý bao sẽ kêu giám hoặc
milen thu thuế rượu của làng ấy. Số
thu thuế rượu của làng ấy, sẽ xét
mà giao thêm cho các làng khác san
thu. Làm theo cách này thi trong
vài ba năm, số thuế mới quan bình
được. Làng nào cũng có mồ lò nấu
rượu, thi rượu ngoài không thể bán
trả lại được. Làng nào cũng tự
kiểm sát lấy sự gian lận, thi Thương
chánh khỏi phải can thiệp đến nữa.

Lý bao các làng sẽ có trách nhiệm
về việc kiểm sát vệ sinh, thi nhà
nước cũng dò sự phân phi coi sóc,
chi bát thời úy một phái viên di xé
nhiệm.

Nếu các ngài lụa lấy một cách
trong hai cách trên ấy mà làm thành
một bài lò ý cho thực hoàn toàn,
đem bắn với các Hội viên Tây, Nam
đều phiếu quyết định, thi chắc sao
chết phu cũng sẽ thi hành, dân số
được liệu lợi nhuận làm.

Nếu các ngài lụa lấy một cách
trong hai cách trên ấy mà làm thành
một bài lò ý cho thực hoàn toàn,
đem bắn với các Hội viên Tây, Nam
đều phiếu quyết định, thi chắc sao
chết phu cũng sẽ thi hành, dân số
được liệu lợi nhuận làm.

1/ Làm cách nào cho Thương
chánh khỏi can thiệp đến sự bát bô
ở dân gian?

2/ Làm cách nào cho rượu mày
khỏi bắn tranh với rượu dân nòi?

3/ Làm cách nào cho chất rượu
được hợp vệ sinh.

4/ Lại làm cách nào cho việc
thu thuế được quan bình và giàn
hiện?

Tuo bài bát-bô của Việt
kỳ này, tôi tưởng chỉ hợp với
cách hoàn toàn lợi ích cho
dân, trước khi ta chưa thè xin
chết uống rượu, hoặc xin bô bắn
thu thuế được, thi tôi e độc quyền
lại bão độc quyền; hay là một
mà giao dân một mìn giao độc
quyền; hay là theo chế độ tiêu độc
quyền như ở Nam-ký và phia Nam
Trung-ký bây giờ; hay là theo lời
xin của mấy ông phu hào Bắc-ký
lap lò nòi ở mồi lòn hoặc mìn
puh huyện; n'ur thế thi, thau ôi
cái lợi quyền nòi và bón rượu vẫn
không phu cấp, sự bát bô trừng
phat vẫn không tránh khỏi, d'n
chẳng lợi gì, thi câu gi mà bón đến
chuyen cái cách nra / Các ngài nêu
chủ ý vẫn đê này làm mới được.

Bản đến vñ đê thuế muối, trước
khi làm cách giải quyết, ta nên xét
xem dân thường oán trách vì những
chi gi?

HÀN-VIỆT TỔ-DIỆN

Xin lỗi trước tiên
Rạng tối 1pm
Rạng thường 4pm
Ô ca thán 6pm
tối cao

BÀO-DUY-ANH — Hué

DRAGÉES
Vermifuge

RUDY

Trị bịnh

SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh
sán lái rất thần hiệu, và làm cho
người ta trở nên trắng diện. Người
lớn con alt đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán
tại các hàng thuốc & Saigon và các
hàng ngan ở các lòn.

PHARMACIE NORMALE
(E. MARREAU)
119-123 rue Catinat - SAIGON

(là hàng thuốc đáng tin cậy,
tạo lập đã hơn năm chục năm

12).

BIỀU

Tôi biểu i món đê dùng thường
ngày, rất hưu-ich và có giá trị.

Gởi 1 con cò 5 xu cho:

P. ROUSSEL, B. P. 48, CHOLON

VỤ CƯỚI XIN ĐÃ DẾN NÓI

Theo lệ của nước Nam, nhà tài bát đầu từ tháng
tám cho tới 12 là vụ cưới xin khao vong. Vì là
mùa hèn này NHÀ-ĐỒ CHÂN - HƯNG đã nghĩ
để ra mìn để mìn trang như: hoa tan dâm, vóng
tay, tay-xen, bát-nhẫn, plaque, cùng các thứ hùng
ngoc-hach, kim-cuong đê tiền các ngài mua sắm.
V

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi tin không mất tiền mua quyền sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn & hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haliphong

Mới xuất bản một quyển sách viết toàn Pháp ván nhan hiệu là PAGODES CHINOISES ET ANNAMITES DE CHOLON

của LÊ-VĂN-LUẬT. Giáo-sư hồi hưu trước soan trong ấy có 26 cái ảnh chụp rất đẹp

BẢN TẠI:

- Biểu ngữ Trần quang Nghiêm, dài 10 den kí, den đầu và đà phu lung, số 200, đường d'Espagne Saigon.
- Ấn quan Đức Lưu Phung, số 158 đường d'Espagne Saigon.
- Nhà người soạn sách, số 140, đường Tống đốc Phượng Cholon, giá mua quyền 1\$40, gửi tới nhà 1\$60, gửi theo cách lanh hóa giao ngõ 1\$65.
- Hanoi ban tại nhà ông Phan Văn đúc Ngày 200, Route de Hué g như giá nơi đó

Trích lục mấy tích đại khái thuật trong sách

- Người Tao lập nghiệp trong xứ ta và những vật lực của trao.
- Lộn và chua miêu khach Hué-kien và cát lát Cholon.
- Tích hủ Thiệu-hào — Quao lát — Ba chua Thai soan.
- Làng Minh-huong — Mây cánh chua Phát cù danh lát Cholon — Trường-Huong — Trường-hy, v.v.

AI CÓ BỆNH CÂN BIỆT:

Mỗi kí đến năm có thể bệnh nhẹ cần khỏi, hiu, luồng chỉ các bệnh trong, không riêng tau khai mìn, tên nong liều lồn, mà còn để lo phiền rắc và người nhà... Vày ai mài mòn hay mòn 13 lần các bệnh: đau phổi, đau ngực, đau tim, đau gan, ho hen, đau ruột, ho lao, thắc ngực, đau dạ dày, đau bụng kinh tiến, phong liệt, đau tức mô đe, trung gió bị liệt hai, đau thấp, đau xương, nhức gân, ngứa, đau, sưng, đau gối, lở kẽm dae sang, tráng nhè, phong hùm, huu, quang mae, mae kinh kinh lồn đe họa, đau tua nốt, đau 2 tim, phai, đau, ngứa, nước, nhức tim, kiết lòi, đau thận, tê beng dưới, đau lưng, đt lúu vóng nòng, xanh com, gầu ẩn, il ngứa, nhức đầu, đau hó đe bi té liệt, đau sán, sán lòi, khí hư, kinh nguyệt không đều, đau kinh, khay kinh, muôn con, đe non, huu sinh mè đường, đau ra, tê sán, trê non cam sút, v.v., ném gót ngay tho ra. Hiện thuốc lón ở 22 rue Médecins à Hanoi và nhà thuốc Thabo lão thành đánh sáu và có dỗ các nhà thuốc Nam, thuốc Bắc già truyền, rất thâm深い và mua thuốc theo ló giao ngõ lanh-hào cũng được, thi cam quyết chắc chắn là mua khỏi rời các bệnh, chón, được khỏe mạnh, làm ài làh lợt lòn, không đau giàn nón lòn, tê mít tê mang mòn, vì đe nhiều bệnh dùng thuốc các nơi hàng năm không chát huyền giàn, mà sau dùng thuốc ròi Bán thương, chí vải tuát là đe triệt các bệnh ngay. Các ngài dùng ròi đe rõ ràng thuốc của Bán thương thán điều kiện liệu rõ ràng. Ngài nào muốn biết trước hóp nhiều ngày, hao nhiều tiền thì khỏi bệnh, xin cứ gởi thư ra, Bán thương xin mài lóng chờ báo, thanh thưa ngay. Thấy ai đau ốm, rất mua các ngài, i đồng hào ma giờ, thiều giáp Bán thương với bệnh ai là, đeo đeo là một công đức lớn - kỵ.

Tôi thiết tưởng có mày có chính sau này:

- Gặp năm muối khan, bị bọn buôn niết giá mà dân phải mua đất (ở các lính xa bắc, hay các nơi xa Thương chánh, có khi phải mua đến 10\$00 một trăm cần lát muối).
- Nhà nước trả giá muối cho dân làm nghề quá rẻ.
- Dân làm muối và buôn muối bị bọn thám hành thương chánh nũng chiêu.

Nay muối chưa khỏi ba đều lô dòi, tôi tưởng chỉ có hai cách: cách thứ nhất là giao hẳn việc làm muối bán muối cho dân được tự do, mà nhà nước chỉ chi tiêu theo số ruộng muối đđ thu thuế. Thủ ý cũng phản định dâng hàng như thuế ruộng lúa; đợi khai mài mâu từ 10 \$00 cho đến 30 \$00, thời dân sở lát mài có thể nhận lòn được.

Nếu cư chiêu theo ngạch thuế cũ, mà nhà nước lại phải lui người tư bản cho lính trung, như cách thi nghiệm ở Nam - ky, thời cũng chẳng ích gì cho người làm muối và người dùng muối cả, có tránh khỏi cái tệ nhũng nhiễu của bọn tư bản mà thôi, (nên khao cứu cho cách rõ cách thi nghiệm thuế muối ở Nam-ky giao cho ông Trần-Tran-Trach nhằm trang thể náo, số điểm diễn & loan xú Đông - Pháp là bao nhiêu; số thuế muối của ba năm cuối cùng là bao nhiêu; và so với phí về khoản muối như lương thực, chayen trú và kho lảng v.v....) để có thể biết chúng mòn màu diêm diển số thuế bao nhiêu, mà bản định thinh cầu cho được xác thực).

Cách thứ hai, một là trả thêm số lát cho muối cho dân làm nghề số lát, như trước trả 0 \$60 mỗi trăm cần lát, thay đổi thành 1\$20, đe họ được dù sự ăn tiễn mà khỏi buộc phải làm việc gian lát; hai là dời thêm ở các lính nhũng kho chayen muối và sô dân muối, it nữa ở mồi Phò, Huyện cũng có một chỗ, đe dân được tiện sự mua dùng, mà khỏi bị người buôn niết giá; ba là hạn chế số muối bán cho các nhà mua buôn; bốn là mít sát và nghiêm trị nhũng kê, thưa

Nhật không rút quân v.v

Đông kinh, 11 November — Số là quân Nhật đóng ở gần cầu sông Nô-ning phải rút về cửa 13 novembre. Nhưng nay phải hoa lát. Vì nhân trào đánh sau công mà việc tu bô cải cầu trên sông ấy chưa xong.

Việc Ché-gioi

TRUNG-HOA

(Tiếp theo trang trước)

Tin thêm về trận đánh trên sông Nô-ning

Tàu hòn Nhật một trận to

Tàu Thiên-Tân ngày 8-11-31. Ở đường Hắc-Long, hai quân đánh nhau quân Tàu đã thắng, quân Nhật chết hơn 600 người, lui ra 50 dặm. Quân Tàu lấy lại cầu sông ấy làm phòng thuyền tháp, có bắn pháo với chiếc máy bay Nhật Mè-chim-Son lùi bộ được một va người bay Trung-Nhật đã ký một bản hiệp ước.

Người ta mong rằng nhờ bản hiệp ước này trong 24 giờ lính binh sẽ yên tĩnh (?). Nhưng trong bản hiệp ước ấy có những gì, thi chưa ai được rõ.

Tin đồn

Thượng-hải bị Nhật chiếm

Thượng-hải, 15 novembre. — Có tin cho hay rằng người Nhật sẽ chiếm lính Thượng-hải làm cho dân cư huyễn náo sơ hả. Nhưng cái tin ấy khôngilly đều cầu cứ.

Tại trước hội Vạn-quốc

Genève, 12 novembre. — Viên tổng thư ký đđ trình hỏi là tên của đại biểu Trung-hoa nói rằng lính binh trào sông Nô-ning vẫn nghiêm trọng.

Và lại người Nhật cũng vẫn cứ sắp đặt đđ đánh đđ thành phố Hắc-long giang, rồi đđ người tay chun ho thế nào như đđ lính Phong-thi và Kirin. Béth này lại kđ đđ các đđ ép buộc của tướng Nhật Honjo, và chuyên quân Nhật còn vẫn đóng giữ, trên sông Nô-ning đến 4000 người có dđ kđ cu rất nhiều.

Đại sứ Nhật trước hội Vạn-quốc

Đông-kinh, 12 novembre. — Đại sứ Nhật ở Hué-ký và Ý-đài lợi là Ông Matsudaira và Yoshida đã tiếp được lính

của chính phủ Nhật bảo đến Paris (Pháp) đđ dự hội Vạn-quốc, đăng biện hộ cho công việc người Nhật theo tđ trình của đại sứ Nhật là Yoshizawa st đđ trình.

(Vì đđ Quốc-liên bđa 18 novembre nhóm lại tại Paris). Cố 16 hai đại sứ Nhật nói trên sẽ không đđ các kỷ hối nghị, chỉ trừ kđ ông Yoshizawa vắng mặt.

Huệ kỵ cang thiệp

Đông-kinh, 12 novembre. — Đại sứ

Nhật ở Hué-ký và Ý-đài lợi là Ông Matsudaira và Yoshida đã tiếp được lính

của chính phủ Nhật bảo đến Paris (Pháp) đđ dự hội Vạn-quốc, đăng biện hộ cho công việc người Nhật theo tđ trình của đại sứ Nhật là Yoshizawa st đđ trình.

Huệ kỵ cang thiệp

Đông-kinh, 12 novembre. — Đại sứ

Nhật ở Hué-ký và Ý-đài lợi là Ông Matsudaira và Yoshida đã tiếp được lính

của chính phủ Nhật bảo đến Paris (Pháp) đđ dự hội Vạn-quốc, đăng biện hộ cho công việc người Nhật theo tđ trình của đại sứ Nhật là Yoshizawa st đđ trình.

Người Nhật rất phu thái độ đại sứ Hué-ký.

Người Nga phản kháng

Higa, 10 November — Ông Karskhan đã phái một vị đại sứ Nga là Đông kinh phản kháng chayen bảo giải Nhật dâng

rằng có trông thấy lính Tô Nga & trong

các trận Trung-Nhật đánh nhau trên sông

Nô-ning.

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

Mù-chiêm-Son hâm dọa

Đông-kinh, 12 novembre. — Có tin ở

